

PAOT TE KÖMËN 'EP YÖG TIKMÜ'ÜN KUXA MÄM KA'OK XOP PU KAX'ÄMI'

¹ 'Ügmün Paot, ha Topa tep-tup, pu Yeyox Kunnix nü'kutnä', ha 'äte kõmën 'Ep yög tikmü'ün kuxa mäm ka'ok xop pu kax'ämi, nõm xop te Yeyox Kunnix tu' pip ka'ok, tu' kuxap-xet Yeyox Kunnix kuxa mütik, ² yïy 'äte: Püyä 'Ätak Topa xa hämmaxnä', xix 'äkuxa mämmä'. Püyä yümüg xuxyä Yeyox Kunnix kama xa hämmaxnä xexka', yä 'äkuxap-xet Yeyox Kunnix kuxa mütik.

Topa te Kunnix hää hämmaxnähä'

³ 'Äpu yümüg xuxyä yög 'Ätak Topa pu häm'äktux, hu: "Ämax Topah," kaxïy. Yä yümüg xuxyä Yeyox Kunnix yög 'ätkak, tu yümü'ä ha hämmaxnähä', yä yümüg kuxap-xet Kunnix kuxa mütik, yïy Topa te hämmaxnähä', tu yümü'ä popmähä pexkox yög häpxop xohix. ⁴ Topa te yümüg yimögätx hämäxap, nüy yümü'ä ha yäy yög tikmü'ün, 'üyïy yümüg kuxap-xet Kunnix kuxa mütik, hak-näy tu häm xexka xohix mïy. Yä yümüg yimögatux, 'ü yümüg yäyhä max xe'ëgnäg xop Topa pu', mõ yümüg yäy xe'ëgnäg hah, ⁵ hup-tup tap, 'ü yümüg Topa häg kutok xop, yümüg kuxa mäm ka'ok Yeyox Kunnix kopah, hu hämyümmüg: Yä Topak-tok xop, kaxïy Topa tep-tup, ⁶ yïy 'äpu yümü'äte Topa xexka 'äktux,

ha yūmū'ā hā 'ūhok tu hāmmaxnāhā', 'īhāk-tok pux-ehnāg nū'kutnāhā yūmū'ā', yā yāy kutok mō'yāy xe'ēgnāg.

⁷ Kunnix xok, mīpkupnix tu' xup, tu' xok, nūy yūmūg mōy pu mōg, nūy yūmū yōg hāpkummuk mī'ax xaxogā', tu yūmū'ā hāmmaxnāhā'. Yā' max xe'ēgnāg Topah, ⁸ tu yūmū'ā' hok hā hāmmaxnā xexka', ⁹⁻¹⁰ yīy hāmpe'paxex, nūy hāpxop xohix yāy tu nū'xok, nūy pexkox yōg hāpxop xohix, xix hām xexka yōg hāpxop xohix yāy tu nū'xok, puxix tikmū'ūn xohix yāy tu nū'nāhā', puxix Kunnix tu' xat, puyīy nōm pu' yīpkox pi', yīy yūmū'ā hāmyūmmūgāp-tup, hu' yūmmūgāhā'. Hōmā Topa te nōm hām'āktux xe'e yūmmūgā 'ohnāg, pāyā hōnhā' yūmmūgāhā', 'ūp-tup tu'.

¹¹ Topa te hāmpe'paxex, tup-tup hāmāxap, tu' mīy, tu yūmūg yīmōgatux, 'ū yūmūg yāyhā 'ūyōg tikmū'ūn, nūy yūmūg kuxap-xet Kunnix kuxa mūtik, ha kaxīy Topa tep-tup. ¹² Hak mūg kuxa mām ka'ok hāmāxap, tu Kunnix hip, tu Topa xexka xe'ēgnāg 'āktux.

¹³ 'Āxop kamah te hām'āpak max'ax 'āpak, yā' nōy te xa' xuktux, yīy 'ākuxa mām ka'ok Kunnix kopah, ha Topa te xa mō'xut 'ākuxa pu', yāy Koxuk hā xa mō'xut, yāy kaxīy tikmū'ūn te mūnūytut mō'xut nūy yāy yōg mūnūytut yūmmūgā', yā 'āxop yā Topa yōg tikmū'ūn xe'e'. ¹⁴ Kaxīy Topa te hām'āktux xex, nūy yūmū'ā popmā pexkox yōg hāpxop xohix, tu yūmūg mōy putup, 'ū mōg, ha Topa Koxuk te: "Ya hamūn! Yā pexkox yōg hāpxop pop putup!" kaxīy. 'Āpu, yūmūg Topa xexka xe'ēgnāg 'āktux!

Paot te Topa pu hām'āktux

¹⁵ 'Ākuxa mām ka'ok yūmūg xuxyā Yeyox kopah, tu' xape xohix xop putup pax, yā' kuxa mām ka'ok xop xohix hā' āxape, ha tikmū'ūn te 'ā' xuktux, ¹⁶ yīy 'āte Topa pu hām'āktux nām, tu' kuxyā 'ohnāg, 'ap 'āxop 'ūm xaxok'ah. ¹⁷ Tu Topa tu' xak, 'ōhōm yā yūmūg Tak, tu' max xe'ēgnāg, yā yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix yōg Topah, ha tu' xak, puyīy Topa Koxuk 'āha mō'kutnā', nūy xa hāmyūmmūgā', xa Topa tu yūmmūg xe'e'. ¹⁸ xix tu' xak, pu 'āptox maxnā', xa hāmyūmmūg xexka'. Kuyānām te hāptupmāhā', ha kaxīy Topa te tikmū'ūn kuxa yūmmūgāhā', pu tu hāmmax hip, ha Topa te 'āxop xānāhā', ha' nū', xayīy pop pexkox yōg hāpxop xohix. Kaxīy Topa te yāy yōg tikmū'ūn mūtik hām'āktux xex, hu: "Āte 'āxop pu popmāp-tup pexkox yōg hāpxop xohix," kaxīy. Ha 'āte Topa tu' xak, pu pexkox yōg hāpxop xohihnaāg xa' mūg, xayīy yūmmūg, ¹⁹⁻²⁰ ha hāmyūmmūgāhā', xa hāmyūmmūg, nūy Topa mūn ka'ok xe'ēgnāg yūmmūg, ha' ka'ok, nūy putpu Kunnix hīnnā', nūy pexkox kopa' yūmmā' Topa yīpxe'e hah, ha kaxīy Topa te yūmūg kuxa kopa hāpxopmāhā', nūy yūmūg kuxa hīnnā kamah. ²¹ Yā Kunnix xexka xe'ēgnāg nōmhā pexkox tu', tu pexkox yōg xop xohix xat, xix hām xexka yōg xop xohix xat, xix Hāmgāyāgnāg yōg xop xohix xat, xix hām xexka yōg gohet xohix xat, xix hām xexka yōg gohet mō'nā'ax xat putup. ²² Topa te Kunnix xexkanā xe'ēgnāg, tu' kuxa mām ka'ok xop ha mō'kutnāhā', puyīy 'ūp-xehnāg xat, yā' xuxyāp-xet. ²³ 'Ūkuxa mām ka'ok xop te Kunnix yīn putuk hah, 'ūkuxa mām xohix xop yā Kunnix hā' yīn, ha Kunnix te nōm xop tu' xip, tu yūmūg yāy

putox, tu yūmūg xat, nūy yūmūg pēnā max. Yā Kunnix te hām xohix xop xix pexkox xohix xop hā' uxxyā'.

2

Tu yūmūg hīnnāhā xe'ēgnāg

¹ Hōmā 'āxop te hāpxopmā kummuk pax, yā 'āyīpkox 'ohnāg Topa pu', ² tup-tat kummuk hā 'āmōg, xix yāmīy kummuk pu' 'āyīpkox pip, ha' kummuk xop te 'āxat pax, nōm xop yīpkox 'ohnāg Topa pu' xop xat pax. ³ Yā yūmūg xohix te hāpxopmā kummuk, tu yūmū yōg yāy putup'ax mīy, tu yāy mūn xat kummuk, tu hāmperekpaxex kummuk, hu hāpxopmā kummuk kamah. Ha kaxīy hā Topa te yūmūg kummugā'ax 'ūyānān tu', tu yūmūg xūygā'ax, ⁴ pāyā tute yūmūg kuxa ka xexka', tu yūmūg mō'yāy xe'ēgnāg ⁵ hu yūmūg hīnnāhā', 'lhā yūmūg pu'uk, yūmūg yīpkox 'ohnāg, huk hittup 'ohnāg, ha yūmūg kuxa hīnnāhā Kunnix mūtik, yā' hok hā yūmūg kuxa kummuk xit, nūy kuxa max tat 'ūyānān tu'. ⁶ Topa te Kunnix putpu hīnnāhā', tu yūmūg hīnnāhā kamah, 'ūyīy hi xe'ēgnāg, yā Kunnix mūtik yūmū'āte' xat, tu pexkox tu' xat Kunnix mūtik. Yā yūmūg kuxap-xet Yeyox Kunnix kuxa mūtik. ⁷ Topa te yūmū'ā ha hāmmaxnāhā', pu tikmū'ūn mōkputox tu' mūg, ha Topa te yūmū'ā ha hāmmax xe'ēgnāg nāhā', pu' hep xop xohix mōkputox yūmmūg, ha Topa te nōm mō'yāy xe'ēgnāg, ha Yeyox Kunnix te yūmūg pupi' xok, nūy hep xohix xop pu mō'yāy'ax yūmmūgā'. ⁸ Ha Topa te ta nemēn 'ohnāg, tu xa hāmmaxnāhā', 'lhā' hok tu 'āxop kuxa kummuk xit, nūy kuxa max

tat 'üyānān tu', 'ākuxa mām ka'ok Yeyox Kunnix kopa hah. 'Āxop te hāpxopmā max 'ohnāg, pu Topa' yānān tu' xa hāmmaxnā'. Yāmhok. Topa te xa' hok hā' kuxa kummuk xit. ⁹ Hamūn. 'Āxop te hāpxopmā 'ohnāg, puyīy Topa ta nemēn, nūy 'ākuxa kummuk xit. 'Āmhok. Yīy yāy mūn max pe'āpaxeh hok. Yāktīgnāg. Yā 'ākummuk. ¹⁰ Topa te yāp-xehnāg hā 'ākuxa kummuk xit, ha Kunnix xok, nūy yūmūg kuxa kummuk tupmā', 'üyīy hāpxopmā max, nūy Topa yōg putat hā yūmū mōy, nūy yūmūg kuxap-xet Yeyox Kunnix kuxa mūtik.

Yūmūg kuxap-xet Kunnix kuxa mūtik

¹¹ Hōmā 'āxop puknōg, 'ap Yoneo yōg tikmū'ūn'ah, yīy Yoneo xop te 'āxuxet'ax mīy. "Yāy nāg xax mep 'ohnāg xop." kaxīy, nūy yāy yōg xax mep'ax 'āktux. Yā' hittap hā xix hōnhā Yoneo yōg tikmū'ūn te' pit xop yāy xax mep 'üyīmap tu'. Pa 'āxop yōg mōnāyxop te' xax xak 'ohnāg, yā Topa hā 'āpuknōg. ¹² Hōmā 'āxop Kunnix hā 'āpuknōg kamah, 'ap Topa yōg tikmū'un kopa 'āpip'ah, ha Topa te' pa'ax mīy Yoneo yōg tikmū'ūn mūtik, 'āxop mūtik 'ap mīy'ah, Topa yūmmūg 'ohnāg hah, tu hāpkutnā'ax Kunnix hip 'ohnāg, puyīy 'ākuxa tupmā'. Yā Topa hā 'āpuknōg, tu tu 'āpip 'ohnāg. ¹³ Pa hōnhā Yeyox Kunnix mūn te 'āxop nūnnāhā', tu Topa yīkāgnāg ha 'ānūnnāhā', ha Kunnix xok mīpkupnix tu', nūy 'ānūnnā', nūy tu kuxap-xet 'āxop kuxa mūtik. ¹⁴ Yā hōmā 'āxop xix Yoneo xop yāytuk-mīy punethok, ha Kunnix xok, xa 'āxop xix Yoneo xop yāyhā Kunnix yōg tikmū'ūn puxet, ha' xok, nūy yāytuk-mīy kuxyā', 'ū yūmūg kuxa xohix tu māmmā', xayīy 'āxop yā Yoneo xop hā 'āxape',

15 ha Yoneo xop yōg xat'ax nōñā', ha tikmū'ūn xop 2 yāyhā tikmū'ūn xop puxet, tu' yāyhā tikmū'ūn tup, ha Topa te' kuxa māmmāhā', **16** Yā Kunnix te mīpkupnix tu' xok, nūy yāykix'ax kuxyā', puýy Yoneo xop xi' puknōg xop yāy putup pax, yīy Topa ha putpu' nūnnāhā', puýy Topa yīkāgnāg hā' pip. **17** Yā Kunnix nūn, tu hām'āpak max'ax 'āktux, tu Topa gāy kux'ax 'āktux, pu tikmū'ūn kuxa tu' mām, 'āxop puknōg xop pu hām'āktux, Topa tu hāptox tu 'āpip, xix Yoneo xop pu hām'āktux, nōm xop te Topa tu yīkāgnāg hā' pip. **18** Hamūn. Kunnix te yūmūg xohix nūnnāhā', pe Yoneo yōg tikmū'ūn, pe' puknōg yōg tikmū'ūn, ha yūmūg nūnnāhā Topa hah, ha Topa Koxuk te yūmūg ka'ogāhā', yūmūg Topa hā yīkāgnāg pi'.

19 Yīy 'āxop puknōg 'ohnāg nōmhā'. Yā Topa yōg tikmū'ūn kamah, tu Topa hā 'āxape'! **20** Topa te tik xop nū'pok pu hām'āpak max'ax 'āktux, tu tik xop nōy nū'pok, pu Topa pupi hām'āktux, ha nōm tik xop 2 te Kunnix 'āktux, tu Kunnix xok'ax 'āktux, ha 'āxop yīpkox pip, tu' kuxa mām ka'ok Yeyox Kunnix kopah, **21** ha' xohix nōg nōy nā' mōgāhā', tu mōktu xohix, yā Topa yōg tikmū'ūn xe'e'. **22** Kaxīy 'ākuxap-xet Kunnix kuxa mūtik, pu Topa 'āxop tu' xip ka'ok, nūy yāy Koxuk te 'āxop tu' xip ka'ok.

3

Paot te Yoneo xop hā' puknōg xop pu hām'āpak max'ax 'āktux

1 Yāk mūn Paot, tu Yeyox Kunnix pu hāpxopmāhā', yā kanet kopak xip, 'āxop pu hām'āpak max'ax 'āktux tu', tu Topa pu hām'āktux

'ãxop pupi'. ² Yã Topa te nãgkutnãhã 'ãhah, nãy xa hãmmaxnã', ha 'ãxop te hãm'ãpak, tu hãmyãmmüg. ³ Hõmã, hãmhittap 'lhã', Topa te hãmpe'paxex, pa tikmã'ñn 'ñm pu hãm'ãktux 'ohnãg, tu nõm pe'paxex'ax 'ãktux 'ohnãg hãmyãxatamuk xohix hã, tu yãk mñn pu hãm'ãktux nõmhã. 'Ãte xa kax'ãmi kutõgnãg nãhã tappet tu'. Yã Topa te hãmpe'paxex tap, tu Yoneo xop xi' puknõg xop yãy kofinnãp-tup, pãyãy yãyhã' xape', puyãy Topa' xohix ha hãmmaxnã xexka'. ⁴ 'Ãxop te tappet mõ'kupix, 'a' yãmmüg, yã 'ãte tappet mãy, nãy yõg hãmpekpaxex'ax 'ãyãmmügã', nãy xa Kunnix 'ãktux, 'õhõm xok mãpkupnix tu', yãmmüg pupi' xok, nãy Yoneo xop xi' puknõg xop ha hãmmaxnã'. ⁵ Hõmã Topa yãy 'ohnãg, tu hãm'ãktux 'ohnãg, pa hõnhã Topa Koxuk te hãmyãmmügãhã', tu tik xop pu' xuktux, tu tik max mõ'pok, pu tu hãm'ãktux, xix tik max xop te Topa pupi hãm'ãktux tu' xuktux, ⁶ Yã hãm'ãktux xe'e', hu: Topa te' puknõg xop xix Yoneo xop ha hãmmaxnãhã', yã yãy putuk. 'Üxohix te Kunnix hã 'üyñ. Tikmã'ñn putox te yãy yñ xat, nãy tu' pẽnã max, hã kaxãy Kunnix te yãmmüg xat, nãy tuk pẽnã max. Yã Topa te Kunnix hã hãm'ãktux xex, nãy hãm'ãpak max'ax hã hãmmaxnã', nãy Yoneo xop xi' puknõg xop ha hãmmaxnã', yã yãy putuk.

⁷ Topa tek xãnãhã', tu mõgkutnãhã', 'üyãy 'ã hãm'ãpak max'ax 'ãktux, tuk yãy kutnãhã', xik ka'ogãhã'. ⁸ Yãk-tõgnãg, ha Topa yõg tikmã'ñn xohix xexka', pa Topa tekmãn yãykutnãhã', 'üyãy puknõg xop pu hãm'ãpak max'ax 'ãktux, ha hãm'ãpak'ax te Kunnix 'ãktux, ha Kunnix te' kuxa

mām xop ha hāmmax xe'ēgnāg gāhā', yīy tikmū'ūn kuxa te'yēy.⁹ Ha Topa te nūgkutnāhā', 'ū hām'āktux xe'e', nūy hām'āpak max'ax 'āktux tikmū'ūn xop xohix pu', tuk hittup. Hōmā Topa te hāmpe'paxex, nūy Yoneo xop, xi' puknōg xop ha hāmmaxnā', ha hāmyāxatamuk xohix hā' yīy 'ohnāg, pāyā hōnhāk xat, 'āte tikmū'ūn xohix pu hāmyūmmūgā'. Yā Topa max xe'ēgnāg, tu hāpxop xohix mīy, tu kama' hep xohix xop ha hāmmaxnāhā'.¹⁰ Tu' kuxa mām ka'ok xop ha hāmmaxnāhā', nūy pexkox yōg xexka xop tu'mūy, nūy xat'ax xop tu'mūy, puyīy hāmyūmmūg, yā Topa te hāmyūmmūg xe'ēgnāg.¹¹ Hōmā, hāmyāxatamuk xohix 'īhā', 'ap xip'ah hahām, xix pexkox 'ap xip'ah, 'īhā Topa te hāmpe'paxex, nūy Yeyox Kunnix xok'ax hā' hep xohix xop yāy tu nūnnāy, pu nō yāyhā tikmū'ūn yāp-xehnāg. Yā hōnhā Topa te' mīy, yūmūg xuxyā Yeyox xok'ax hā 'ūmīy,¹² 'ūyīy yūmūg kuxap-xet Kunnix kuxa mūtik, hu' mām ka'ok 'ūkopah, hu yūmūg kuxānōg 'ohnāg, nūy Topa yīkāgnāg hā yūmūg pi'.¹³ 'Ūkxūy, pa 'ākuxa tuknōg hok, nūy Topa yōg putat hā mōg. Yā Topa tek xūy hā xa hāmmaxnāhā'.

Kunnix te mō yūmūg yāy xe'ēgnāg

¹⁴ Yīk kopaxux hāk xip yūmūg Tak Topa pu'. Yā yūmūg Tak xe'ēgnāg, tu hāpxop xohix mīy, ¹⁵ tu yūmūg pēnā max, yūmūg 'ātak putuk, mō yūmūg yāy xe'ēgnāg tu', ha hāmmaxnāhā yāy kutok xop ha', tu pexkox yōg kutok xop, xix hām xexka yōg kutok xop ha hāmmaxnāhā'.¹⁶ Yā' max xe'ēgnāg! 'Āte' xak, puyīy Topa Koxuk 'ākuxa ka'ogā', xa 'āka'ok,¹⁷ ha tu' xak kamah, pu 'ākuxa māmmā ka'ok, pu Kunnix 'ākuxa kopa xihip, xayīy 'āxapep-tup pax,

nūy kama Topap-tup pax xexka', ¹⁸ nūy Topa yōg tikmū'ūn xohix mūtik hāmyūmmūg. Yā Kunnix te tikmū'ūn mō'yāy xe'ēgnāg, yīy nōm pe'āpaxeh mōktu 'ākuxa te' yēy Topa pu', yā yūmūg putox ka'ok 'īhā nōm mō'yāy'ax pekpaxex. Ha kaxīy 'ākuxa hittup xexka', yā Topa mūn te 'ākopa' xip ka'ok, ¹⁹ tu mōktu 'āxop te hāmyūmmūg xe'e', yā Kunnix te yūmūg mō'yāy xe'ēgnāg mō kuma' mōg. 'Āpu' xak, nūy mō'yāy'ax yūmmūg, nūy 'ākuxa' yēy, ha kaxīy Topa xe'ēgnāg te 'ākopa' xip ka'ok.

²⁰ Pūyā' xohix Topa xexka 'āktux, ha yūmūg ka'ogāhā', tu yūmū'ā ha hāmmaxnā xexka', 'īhā yūmū'āte ta tu' xak, pu hāmmaxnāk-tōgnāg. Yā Topa te hāmpe'paxex xexka', ha yūmū'āte hāmpekpxex kutōgnāg. ²¹ Pūyā' kuxa mām ka'ok xop xohix Topa max xe'ēgnāg 'āktux, pūyā' xuktux mō kuma' mōg. Yā Yeyox Kunnix te yūmūg ka'ogāhā' 'ūyīy Topa max xe'ēgnāg 'āktux. Pūyā hāmyāxatamuk xohix hā' xuktux, pu tu kux 'ohnāg. Hamūn.

4

Kunnix hā yūmūg yīn puxet

¹ Yeyox Kunnix pu 'āte hāpxopmāhā', nūy hām'āpak max'ax 'āktux, hu kanet kopak xip, ha xa tu' xak, xa hāpxopmā max. Topa te 'āxānāhā', xa hāpxopmā max. ² Yāy kutōgnāg pe'āpaxex, nūy 'āyīy pu'uk, nūy 'ānōy hip, nūy nōā'tot, 'āxop te 'āxapep-tup pax tu'. ³ 'Ānōy gāyā hok, nūy yā 'āxop putox puxet, xix 'ākuxap-xet, yā Topa Koxuk te 'āxop nūnnāhā', xa yāyhā tikmū'ūn, nūy yāp-xet. ⁴ Topa Koxuk puxet, xix 'āxop yā Kunnix hā 'āyīn puxet, ha Topa te 'āxānāhā', xa Kunnix nūn'ax hip,

xayīy pexkox tu nū mūtik 'āmōg, nūy 'āpip ka'ok.

⁵ Ha yūmūg xuxyāp-xet kamah, ha yūmūg kuxa mām Yeyox Kunnix yāp-xehnāg kopah, ha yūmūg putox pix kamah, 'ūyīy yūmūg xuxyāp-xet 'āktux.

⁶ Ha Topa yūmūg Tak yāp-xehnāg, tu' xohix hā' xuxyā, tu tikmū'ūn kopa hāpxopmāhā' tu' kopa' xip.

⁷ Kunnix te Topa Koxuk yūmū'ā ha nū'kutnāhā', pu yūmūg ka'ogā', 'ūyīy yūmūg hāpxopmā ka'ok, nūy yāy xape ka'ogā kamah. ⁸ ha Topa yōg tappet te:

"Tik te pepi' mōg, tu' gāy xop kīy, nūy yāy mūtik mōgā',

xix kanet kopa' pip xop mōy, nūy mōgā kamah, tu yā tu hāpxop hok popmāhā', "kaxīy

⁹ Tep tu hām'āktux, hu: "Tik te pepi' mōg," kaxīy? 'Ūxuktux, nūy tik kaka' mōg hāmāxap'ax 'āktux. Tu yā yūmūg xuxyā Kunnix 'āktux, 'īhā tik puxet 'āktux. ¹⁰ Yā tik puxet xok, ha nō hāpkot,

tu putpu' hi, tu pepi' mōg pexkox ha, yā kaka' mōg hāmāxap, tuk-nāy tu pepi' mōg, hāmnōgnōy kūnāpa' mōg, tu hām xexka tu' xip, xix pexkox

tu' xip kamah, nūy pexkox xop yīkāgnāg hā' xip, nūy tikmū'ūn yīkāgnāg hā' xip kamah. ¹¹ Tu Topa Koxuk hōm tikmū'ūn pu', puyī' kuxa mām ka'ok xop ka'ogā'. Tu' yāg ka'ogāhā', nūy mō'pok, xi' yāg ka'ogāhā', pu Topa pupi hām'āktux tikmū'ūn pu', xi' yāg ka'ogāhā', pu hām'āpak max'ax 'āktux,

xi' yāg ka'ogāhā', pu' kuxa mām xop pēnā max, xi' yāg ka'ogāhā', pu' kuxa mām ka'ok xop pu hāmyūmmūgā'. ¹² Yīy Kunnix pu tu hāpxopmā max,

puyī' kuxa mām ka'ok xop ka'ogā'. Yā' kuxa mām ka'ok xop te Kunnix hā' yīn puxet. Tikmū'ūn

putox te yāy yīn xat, nūy tu pēnā max, ha Kunnix te' kuxa mām ka'ok xop xat kamah, nūy tu pēnā max. ¹³ Yā yūmūg kuxa mām ka'ok Kunnix kopah, hu yūmūg kuxap-xet Kunnix kuxa mūtik. Yā Kunnix hā yūmūg xohix yā tikmū'ūn puxet, nūy yūmūg Topak-tok xop xe'ēgnāg, tu mōktu Topa pu yūmūg xiptap xop putuk, tu mōktu Kunnix putuk. ¹⁴ Yā kakxop putuk, īhā hāmpe'āpaxeh hok. Āpu hāmyūmmūg, xa tik kummuk xop pu 'āyīpkox 'ohnāg, tu hām'āktux'ax puknōg 'āpax hok, ka Topa yōg putat xax, tik kummuk te xa mō'āmā hah. ¹⁵ Hām'āpax hok. Pa hām'āktux xe'e', koit hok, 'ānōy putup pax tu hāpxe'e 'āktux, nūy Kunnix putuk. Yā Kunnix yāk xohix hā yūmūg putox, nūy yūmūg pēnā max. ¹⁶ Kunnix hā yūmūg xohix yīn, nūy nōm hā hām'āpak nām, pu yūmūg xohix xat. Hā' kup te' yīn tu yāy hi', nūy tu mōg max, ha kaxīy tikmū'ūn kuxa mām ka'ok xop xape xop te yāy tu hi kamah, nūy Kunnix hā' yīn, tu yāy hittupmāhā', tu yāy putup pax.

Yūmūg kuxa hi xe'ēgnāg nōmhā

¹⁷ Yīy 'āte xa hām'āktux nām, hu: Tikmū'ūn te Topa yūmmūg hok, puxix hitop tu hāmpe'paxex. Yā Kunnix te yāy 'āxet'ax 'ā' hōm, 'āte 'āxat, hu: Hāpxopmā'ax hitop kuxyā', nūy nōm hāmhitop hāmpe'paxex xop mūtik mōg hok, nōm xop yā Topa hā' puknōg. ¹⁸ Hap-tox ka'ok, tu hāmyūmmūg 'ohnāg, tup-tup nōg, pu Topa 'ūhīnnā', tu' yīpkox 'ohnāg Topa pu', yīy nōm kummuk xop nīm, nūy kummuk mīy'ax xop pe 'āmōg hok. ¹⁹ Ha yāyhāhup 'ohnāg, tu' nōy hā' xupxet pax, tu' xak, nūy hāpkummuk xohix mīy.

²⁰ Pa 'ãxop te Kunnix yūmmūg max, hu hāpxopmā max, Kunnix te hāpxopmā max hah. ²¹ Hōmā tikmū'ūn te xa Kunnix 'āktux, ha 'ākuxa mām ka'ok nōm kopah, hu nōm mūtik hāmyok mīy, nūy Topa yōg putat hā 'āmōg, ²² tu hāpxopmā'ax hittap nīm, nūy tu yāy putup mīy'ax hok, yā 'ākummugā tap, ²³ ha Topa te 'ākuxa xix 'āp-tox tumpā'ax, ²⁴ xa 'āxop max xe'ēgnāg Topa putuk. Yā Topa mūn te hāmyok mīy, tu hāpxopmā max, tu hāmmaxnā xe'ēgnāg.

²⁵ Yīy koit hok, hu ta 'ānōy pu hāpxe'e 'āktux, yā yūmūg xohix te Kunnix hā' yīn. ²⁶ 'Āgāy, 'ihā hāpkummuk mīy hok, pāyā 'āxuxi', nūy 'āmnīy tox hā 'āgāy hok. ²⁷ 'Ūtux hok pu Hāmgāyāgnāg 'ākuxa kummugā hok. ²⁸ Tikmū'ūn te' xupxet tap, puxi tu' kuxyā' xupxet, nūy tu max, nūy xe tu xupxet hok, nūy tu hām max, tu hāmyok mīy, puyīy tikmū'ūn hok xop pu hāpxop popmā'. ²⁹ Hām'āktux kummuk hok, hu ta hām'āktux max, nūy mō'ānōy nīynām, nūy 'ānōy hittupmā'. ³⁰ Topa Koxuk pu' hupmā hok, ka tu' kuxa hittup 'ohnāg. Yā Topa te xa yāy Koxuk nū'kutnāhā', nūy tu hām'āktux xeh, nūy 'āpēnā max. 'Ap max'ah tikmū'ūn te Topa Koxuk kuxa pu hupmā'. Yā 'āpēnā max xe'ēgnāg, tu 'ākuxa hittupmāhā', tu xa hām'āktux xex, xayīy Topa yōg tikmū'ūn. Yīy Kunnix te 'āmōgāp-tup pexkox tu', 'ihā hāptup xe'e mō'nā'ax, ha Kunnix nūn, nūy yāy xape xop mōgā'. ³¹ Yīpkūmīy hok, xix 'āgāy hok, 'ānōy mānōg hok, hāpkute'ex kummuk hok, ³² pa 'ānōy kuxa ka', nūy tu' yōg hāpkummuk mīy'ax xaxogā', pu tu kux. Yā Topa te 'ōg hāpkummuk mīy'ax xaxogāhā', ha' kux, Kunnix xok'ax hā' xaxogāhā'.

5

Yūmū'ā Topa hā yāy kutok xop

¹ Topa hā 'āxop kutok xop, ha mō'āyāy xe'ēgnāg, yīy hāpxopmā max, nūy 'Ātak Topa putuk 'āxop, nūy hāpxopmā max. ² 'Āxape xop putup pax, yā kaxīy Kunnix te mōg yūmūg yāy xe'ēgnāg, tu yūmūg pupi' xok, ha Topa tep-tup, tu' hittup.

³ Topa hā 'āxop tikmū'ūn xe'e', hu hām'āktux max, nūy tu hāpkummuk 'āktux hok, nūy 'ānōy yōg hāpxop putup hok, nūy xonnix hok, nūy 'ānōy hā 'āxupxet hok, 'ūmīy hok. Yā Topa yōg tikmū'ūn hām'āktux kummuk pu kummuk, ⁴ pa hām'āktux max, nūy hām'āktux kummuk tu kux, nūy hām'āktux hitop tu kux, nūy tu Topa max 'āktux pax, hu: 'Āmax Topa! Kaxīy. ⁵ 'Āte xa hāpxe'e 'āktux: Topa xix Kunnix te tikmū'ūn xop putup nōg, nōm te' nōy hā' xupxet xop, tu nōm mūtik tikmū'ūn xat 'ohnāg, yā' kummuk xop te hāpkummuk mīy, tu' nōy hā' xupxet, tu' nōy yōg hāpxop putup pax, yā hāpxop 'ūm te nōm xop hā topa komut, 'ūp-tup pax xexka hah, tu Topa xe'ep-tup kutōgnāg, yā hāpxop xohix mūn putup pax xe'e'.

⁶ 'Ūtux hok pu' nōy 'āmō'āmā hok hām'āktux hitop hā. Topa te hāpxopmā'ax kummuk putup nōg, tu' yīpkox 'ohnāg xop kummugāp-tup 'ūyānān tu'. ⁷ 'Āpu, nōm kummuk xop nīm. ⁸ Yā hōmā 'āxop te hāpkummuk mīy pax, ha hāpkoxtap te 'ākuxa kopa' xip, pa Topa te 'ākuxa kummuk xit, tu 'ākuxa tupmāhā', hu hāpxopmā max nōmhā. ⁹ Topa te 'ākuxa tupmāhā', 'āpu hāpxopmā max, nūy 'ānōy kuxa ka', nūy hāmyok mīy, nūy hāpxe'e 'āktux. ¹⁰ Xi'

xak, nūy xe hāpxopmā max'ax hā Topa kuxa hit-tupmā'. ¹¹ Hāpxopmā hitop hok, tikmū'ūn nōy xop mūtik, hāpxopmā hok, nūy xetxox putuk hāpxopmā hok. Yā xetxox te hāpkoxtap 'īhā' xupxet, tu' xaptop. 'Āpu, 'ōg hāpxopmā'ax mūg tikmū'ūn tu'. ¹² Yā hāpxopmā'ax xaptop te yāy pu' hūpmāhā', ¹³ 'īhā tikmū'ūn nōy te' yūmmūg, ha' kummuk, ¹⁴ ha tikmū'ūn te' yūmmūgāhā', nūy tu' mūg, yīy Topa yōg tappet te:

“Āxop mō'āyōn xop, yāy koxak,
 'āyok, nūy 'āxit, nūy 'āhi',
 ha Kunnix te xa hāptupmāp-tup,” kaxīy.
 Yā hāptupmāp-tup, ha kaxīy Kunnix te yūmūg hāmyūmmūgāhā', 'ūyīy yūmūg hāmyūmmūg max.

¹⁵ 'Ōg pa 'āti'. 'Āpu, Topa yōg putat hā 'āmōg kuma 'āmōg, tu hāmyūmmūg, nūy hāpxopmā max. ¹⁶ Yā hāmyāxatamuk te' nōy hā yāykutut, yīy 'āmnīy xohix hā Topa pu hāpxopmā max, tikmū'ūn nōy te hāpxopmā kummuk hah. ¹⁷ 'Āp-tox ka'ok hok, hu hāmyūmmūg max, pa yūmūg xuxyā pu 'āyīpkox pi', nūy 'ūyōg hāmputup'ax mīy.

¹⁸ Ta hep xupyāg xo'op hok, xa paptux hok, ha 'ākummugā'. Pūyā Topa Koxuk 'ākopa xip, nūy 'ākuxa hittupmā'. ¹⁹ 'Āxape pu Topa yōg hām'āktux 'āktux, xix Topa yōg hām'āktux'ax kutex, nūy tu 'ānōy ka'ogā', tu yūmūg xuxyā Yeyox pu 'āxop kutex, nūy nōm pu: Yāyā', 'āmax! Kaxīy. ²⁰ 'Āpu Topa yūmūg Tak pu hām'āktux kamah, nūy 'ūmax 'āktux, ha yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix tep-tup, 'ū yūmūg Topa max 'ūm 'āktux. ²¹ Yeyox Kunnix yā yūmūg xuxyā, yīy yūmūg yāy xape xohix puk yīpkox pip.

'Üyïpxox xi' xetut 'äktux

²² Pūyā 'ūhūn yāy yïpxox pu' yïpkox xip, nūy yūmūg xuxyā Kunnix pu' yïpkox pi' kamah.

²³ 'Üyïpxox te yāy xetut xat, ha kaxīy Kunnix te' kuxa mām ka'ok xop xat, tu nōm pupi' xok, pu tu yāyhā Kunnix hā tu yīn, nūy Kunnix pu 'äyïpkox pi'. Yā tikmū'ūn putox te yāy yīn xat, nūy tu pēnā max. Ha kaxīy Kunnix te' kuxa mām ka'ok xop xat, nūy tu pēnā max. ²⁴ Pūyā 'ūn yāy yïpxox pu yā' yïpkox pi'. Kaxīy 'ükuxa mām ka'ok xop te Kunnix pu' yïpkox pip.

²⁵ Pūyā' yïpxox yāy xetut mō'yāy xe'ëgnāg, yā kaxīy Kunnix te' kuxa mām ka'ok xop mō'yāy xe'ëgnāg, tu nōm pupi' xok, ²⁶ puyīy Topa hā 'üyōg tikmū'ūn, ha kōnāg hā' pix, xix yāy yōg hām'äktux'ax hā yūmūg yūmmūgāhā', ²⁷ 'üyīy yūmūg māynāg hamūn pu', nūy hāpkummuk hok hā yūmmūg pip, nūy yāyhā max xe'ëgnāg. ²⁸ Tik te yāy mūn pēnā max. Pūyā yāy xetut kaxīy pēnā max kamah. Tik te' xetut pēnā max, puxix yāy mūn pēnā max kamah. ²⁹ 'Ok xip tikmū'ūn te yāy mūn putup hok? 'Ämhok, Yāp-tup. Yā' xohix te yāy mūn putup, hu yāy xīnnāhā', ha kaxīy Kunnix te' kuxa mām ka'ok xop putup, tu nōm pēnā max.

³⁰ Yā yūmū'äte Kunnix hāk yīn, pu yūmūg xat, nūy yūmūg pēnā max, ³¹ yīy Topa yōg tappet te: "Pūyā tik yāy tak nīm, xi' tut nīm, nūy tu xetut mūy, nūy nū mūtik 'äti'. Yā yāyhā' yīn puxet. Kaxīy.

³² Ha kaxīy Topa yōg tappet te hām'äktux xe'e', tu yūmū'ä hāmyūmmūgāhā', hu Kunnix xi' kuxa mām ka'ok xop 'äktux. Yā' kuxa mām xop te Kunnix hāp-tox puxet, ³³ tu 'äxop 'äktux kamah, nūy yïpxox

yāy xetut pēnā max, yāy mūn pēnā max putuk,
nūy xetut yāy yīpxox pu' yīpkox pi', 'ūyīpxox xexka
pe'paxex tu'.

6

'Ātak mūnōm xop xik-tok xop 'āktux

¹ Kakxop, Topa te 'āp-tup, xa 'ōg 'ātak pu 'āyīpkox pi', xix 'ātut pu 'āyīpkox pi', yā hāmyok. ² Topa yōg tappet te: "Yā 'ātak mūn 'āktux max, xix māy 'āktux max," kaxīy. Yā Topa te 'āyat hāmāxap, xa 'ātak max 'āktux, hak-nāy tu hām'āktux xex, pu tikmū'ūn tu hittup tox, ³ hu: "nūy 'āhittup, pu Topa xa hāmmaxnā', xa 'āhittup tox hām xexka tu'," kaxīy.

⁴ *'Ātak mūnōm xop, xix māy mōnōm xop: 'Āpu 'āk-tok kute'ex kummuk hok, nūy tu gāyā hok, tu nōm yūmmūgā', puyīy hāpxopmā max, yā Kunnix te xa' hōm yāy 'āxet'ax, xa 'āk-tok yūmmūgā max.*

⁵ *'Āxop kāmānat xop, 'āxuxyā nōm te 'āyat'ax pu 'āyīpkox xip, 'ākuxānōg, nūy māynāg hāpxopmā', nūy Kunnix pu 'āhām. ⁶ 'Āxuxyā pu 'āyīpkox xip, nūy 'āhām max, 'āxuxyā te 'āpēnāhā 'īhā, xix 'āpēnā hok 'īhā' kama 'āhām max. 'Āmun yā Kunnix hā kāmānat, yīy Topa te 'āyat, xa 'āxuxyā yōg xat'ax mīy, 'āxop te Kunnix putup pax tu'. ⁷ 'Āhām max 'āhittup tu', Kunnix pu 'āhām, hu 'āhittup, 'āxuxyāp-xet pu 'āhām'ah, yā yūmūg xuxyā Kunnix pu 'āhām kamah. ⁸ Topa te yā 'āpēnāhā', tu tikmū'ūn xohix xop pu pagop-tup, tute tikmū'ūn te hāpxopmā max pu hāmmaxnāhā', xix tikmū'ūn te hāpxopmā kum-muk pu hāpkummugāhā'.*

9 'Ãxop 'ãxuxyã xop: 'Ãpu 'õg kãmãnat xop pu hãpxopmã max, xix nõm mãnõg hok, tu: “Ãte 'ãkix'ax!” kaxãy. 'Úxaxok hok: 'Ãxuxyã xop xix kãmãnat xop xohix te Topa pu' hãm, ha pexkox tu' xip, ha yã xohix Topa yõg kãmãnat, yã 'ãxohix te Topa pu yã' nõy putuk.

Topa yõg xonat xop

10 Hõnhã 'ãkuxap-xet yõmõg xuxyã kuxa mõtik, hu 'ãka'ok, yã yõmõg xuxyã te 'ãka'ogãhã', 'üyãy hãpkummuk mõy hok. **11** Xonat xop te pipkup hã' yãy mõ'tat, puyã' gãy xop kummugã hok. Ha kaxãy Topa te 'ãka'ogãhã', pu Hãmgãyãgnãg 'ãkuxa kummugã hok. **12** Yã yõmõ'âte tikmõ'ün gãy mõtik yãykix 'ohnãg. 'Ãmhok. Pãyã pexkox yõg gãyxop mõtik yõmõg yãytuk-mõy. 'Úxohix yã hãpkoxtap yõg gãy xop, tu yõmõg nõäp-tup, yãy Topa te yõmõg ka'ogã'ax, 'üyã' gãy xop yõg kummuk mõy'ax kuxyã'. **13** 'Ãpu, Topa yõg hãpkä'ok pa', nãy 'ãka'ok, xonat xop putuk, nãy gãy xop yõg hãpxopmã'ax kummuk kuxyã', nãy 'ãnã pa hok, 'ãkuxãnõg 'ohnãg tu'. Yã 'ãkuxa tu mãm ka'ok 'ãpi'. **14** Ha xonat te' xax ka'ok hã mõ'tat, ha pipkup hã' xax mõy, pu xonat xop mõ'yãy nãy, tu yãy kãnãy hãy pipkup hã'. Kaxãy Topa te 'ãxat, xa hãmyok mõy, nãy yãyhãhup hok, yã yãy kunãy hãy'ax putuk. Ha tikmõ'ün xohix te 'ãxop 'ãktux'ax, hu: “Yã' koit 'ohnãg,” kaxãy. Kama xonat te pipkup xax mõ'tat, nãy nõ yãy kep mõ'nãy, puyã' gãy xop xonat xuhmõy hok. Ha kaxãy 'ãxop te hãpxopmã max, puyãy tikmõ'ün pẽnã', hu: “Yã' max 'õhõm. 'Ap hãpkummuk 'õm mõy'ah,” kaxãy. Tu yõmõg xuxyã 'ãktux max. **15** Ha xonat xop te pataxax ka'ok tat,

nūy hāpkumep mō'ka'ok, ha kaxīy 'āmōg mō'ka'ok, nūy hām'āpak max'ax 'āktux, 'ākuxa hittup tu', ha hām'āpak max'ax te tikmū'ūn kuxa māmmāhā'.
16 Ha xonat xop te pipkup 'ānuk xexka tat, nūy mō'yāy nīy, nūy gāy xop yōg pox xox mō'hap'ax tu xok. Ha kaxīy 'ākuxa mām ka'ok Kunnix kopah, nūy Topa tu 'āpip ka'ok, pu Hāmgāyāgnāg 'ākuxa kummugā hok. **17** Ha xonat xop te mō'yāy kux xax ka'ok tat, nūy nō yāyputox pak, puyī' gāy xop 'ūptox tak hok. Hā kaxīy 'āxop te Topa pe'āpaxex, tu 'ākuxa tuknōg 'ohnāg, hāmpe'āpaxex max tu'. Yā Topa te 'ākuxa kummuk xit tap, nūy mō 'ākuxa max tat 'ūyānān tu'. Ha xonat xop te mīkax xexka pop, nūy gāy xop kix. Ha kaxīy 'āxop te Topa yōg hām'āktux'ax 'āktux, nūy yāmīy kummuk yōg hāpxopmā'ax kummuk nō'ā', ha Topa Koxuk te 'āka'ogāhā', xayīy hām'āktux ka'ok. **18** 'Āxop te Topa yōg hām'āktux 'āktux, ta Topa pu hām'āktux pax, ha Topa Koxuk te xa hāmyūmmūgā'ax xa Topa pu hām'āktux max. 'Ōg pa 'āti', 'ākuxa tuknōg hok, nūy Topa yōg tikmū'ūn pupi hām'āktux Topa pu'. **19** Tu Topa ta tu' xax, puyī' 'ūgmūn pu hām'āktux, nūy ka'ogā', 'ūg hām'āktux tikmū'ūn pu', nūy Topa yōg hām'āktux'ax xe'e yūmmūgā'. **20** Tu te nūgkutnāhā', 'āte hām'āpak max'ax 'āktux, tu' xuktux kamah, 'īhā kanet kopak xip, yīy Topa ta tu' xax puk ka'ogā', nūy hām'āpak max'ax 'āktux pax.

Paot te' xape xop 'āneo

21 Yūmūg xape Tikik te 'ūgmūtik hāpxopmāhā, nūy 'ūgmūn tu nō tu tehet, tu 'āha' mōg putup, hak mūn 'āktux'ax, nūy xa hāmyūmmūgā', **22** tu 'āha'

mõg, nũy xa hãm'ãktux, nũy 'ügmüg hãm'ax 'ãktux,
xayïy 'ãxop hittup kamah.

²³ Püyã Topa yǖmüg Tak xix yǖmüg xuxyã Yeyox
Kunnix 'ãkuxa mämmä', xix mõ'ayãy xe'ëgnäg, xix
'ãkuxa mämmä ka'ok yãy mün kopah. ²⁴ Püyã Topa
xa kãmmaxnã', 'lhã 'ãxop te yǖmüg xuxyã Yeyox
Kunnix putup pax mõ'kuma 'ãmõg. Tu ta tu kux.

Topa Yōg Tappet

New Testament in Maxakalí (BR:mbl:Maxakalí)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Maxakalí

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Maxakalí

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
a212b59e-62d7-5a38-9773-b0ce1d5b248b